

Hvem var John Olsen på Somdalseie?

Hvem var husmannen JOHN OLSEN som 27. oktober 1844 gifter seg i Viker kirke med BERGIT HANSDATTER ENGERLIA? Ifølge kirkeboka ved giftermålet er han født på Enger. Dette virker feil - om det da ikke er noen som tilfeldigvis er innom - for vi har verken noen Ole eller John født på Enger rundt 1820. Som vi vil se er John antagelig fra en av nabobygdene til Ådal.

Av Nils Elsrud

Bergit Hansdatter er født 21. august 1824 på Blakstvedteie og døpt 5. september i Viker kirke. Hennes foreldre er HANS HANSEN LIA (1798-1863) og KARI NILSDATTER NÆS (1798-1880).

Vi vet ikke med sikkerhet når John Olsen ble født, men sannsynligvis var det rundt 1820. Når han dør i januar 1852, blir hans alder oppgitt til 30 år. Ved giftermålet i 1844 er hans alder oppgitt til 24 år, og hans fars navn er OLE JOHNSEN.

Mellom 1816 og 1825 blir det født bare to gutter som heter Jon Olsen i Ådal:

JON OLSEN DAMMEN, født 12. februar 1824 i Dammen under Lunde. Han blir gift med MARIA GUDBRANDSDATTER LUNDE og emigrerer i 1871 til USA.

JON OLSEN TEIGEN ble født 12. november 1825 på Skollerudeie. Han giftet seg 1859 med RAGNHILD THORSDATTER ELSRUD (1830-1909). Jon døde i 1907.

Det betyr at "vår" John Olsen antagelig er født i en av nabobygdene til Ådal. Det er mest nærliggende å tro at det enten er i en av Hadelandsbygdene eller i Sør-Aurdal etsteds.

Det finnes imidlertid en klar kandidat i John Olsen, født 9. november 1818 i Aasli i Hedalen og døpt 19. januar 1819 i Hedalen kirke. Hans foreldre er OLE JOHNSEN AASLI og hustru BERIT OTTERS DATTER, født i Hallingdal.

Familien på Aasli flytter i 1834 til Eiker etter at de først hadde bodd på Rødningsandeie i 1828 og 1831. John og søsteren Kari flytter sammen med familien til Eiker. Ingen av de

øvrige fem søsknene er ført inn i kirkeboka i Eiker eller i Sør-Aurdal. Jon er imidlertid tilbake i vårt distrikt i 1839, da han bor på Finsand og blir konfirmert 6. november i Norderhov kirke.

John og Bergits barn

Vi kjenner med sikkerhet til tre av John og Bergits barn:

- Ole, født 4. mars 1845
- Kari, født 11. august 1847
- Hans, født 8. mars 1850.

Alle tre barna vokste opp og ble gift. Vi ser av barnas navn at de er oppkalt etter beste-foreldrene, men dessverre er det ikke noe fjerde barn som eventuelt kunne bli oppkalt etter mor til John. Hans og Kari er oppkalt etter foreldrene til Bergit, mens Ole er oppkalt etter faren til John.

Faddere ved Oles dåp 1845

ELLING PAULSEN ENGER (1805-1850)
NIELS HANSEN ENGEREIE (1821-1883), bror til Bergit
OLE IVERSEN ENGER
GJERTRUD THORGRIMSDATTER ENGER (1796-1876)
OLEA ASLESDATTER BLAKSTVEDTEIE. (1823-1904)
(emigrerte i 1861 til Amerika)

Faddere ved Karis dåp 1847

GJERTRUD THORGRIMSDATTER ENGER (1796-1876)
KARI NILSDATTER (1798-1880), mor til Bergit
GUNNILD JOHNSDATTER VIGEREIE f. 1810
HANS HANSEN (1798-1863), far til Bergit
GUDBRAND PAULSEN SOMDALSEIE (1822-1886)

Faddere ved Hans sin dåp 1850

BERTE ELLINGSDATTER ENGEREIE (1829-1891)
(gift med Nils Hansen, bror til Bergit)
INGEBORG ELLINGSDATTER FINSANDEIE (1803-1869)
RANDI GULBRANDSDATTERQUERNSTUEN
(1788-1865)
GUNDVALD ELLINGSEN BLAKSTVEDT (1789-1884)
OLE OLSEN GRØTERUD

For det meste er det naboer, venner og/eller familie som er faddere i dåpen. Vi ser at ved Oles dåp er det naboer samt Bergit sin bror Niels som er faddere.

Ved Karis dåp er det Bergits far og mor samt nåværende eller tidligere naboer som er faddere. Vi har Gunhild Johnsdatter Vigereie som er fra Kongstrømmen, Finsandeie, og hun

kan derfor ha vært en tidligere nabo av John Olsen som jo bodde en tid på Finsand.

Ved Hans sin dåp gjentar mønstret seg. Det er Bergits svigerinne samt nåværende eller tidligere naboer som er faddere.

Det ser med andre ord ikke ut til at noen av John Olsens familie har vært faddere, kanskje med unntak av at Ole Olsen Grøterud kan være en bror. Det er mange Ole Olsen i Ådal på denne tiden, og det er vanskelig å si med sikkerhet hvem han er.

John Olsen dør på Somdalseie 3. januar 1852. Hans begravelsesdato er ikke innført i klokkerboka for Viker eller ministerialboka for Norderhov. Begge bøker oppgir hans alder til 30 år, altså er han antagelig født i 1831.

Jeg har fått følgende info fra Arnt Hole: Dødsfallmeldinger hos sorenskriveren i Eiker, Modum og Sigdal:

Fattiglem Ole Johnsen dør på Sølleseie i Nedre Eiker 6. juni 1851. Han oppgis å være 97 år og 11½ måned gammel.

Enken Berthe Ottersdatter dør på Sølleseie 6. august 1853. Hun oppgis å være 63 år.

Når enken dør oppgis følgende arvinger:

- a) John Olsen boende paa Somdalseie i Aadalen, 36 aar
- b) Olaus Olsen, 20 aar
- c) Kari Olsdatter, 38 aar
- d) Marthe Olsdatter, paa Skjeldrum i Skauge 25 aar
- e) Inger Olsdatter paa Wivelstad i Lier, 22 aar

Hva kan vi lese ut av dette? Det ser ut til at John Olsen fra Aasli er i live og bor på Somdalseie i 1853. Dermed burde ikke "vår" John være fra Aasli. Jeg tror allikevel at John er fra Aasli og at han faktisk er død selv om lensmannen oppgir ham som arving. Som sagt: John Olsen er ikke noe vanlig navn i Ådal, og det skulle derfor være veldig rart om vi har to stykker John Olsen i Somdalskretsen født omtrent samtidig.

Dette er imidlertid bare en hypotese, og jeg har ingen sikre bevis for at dette er rett, men jeg har mange indikasjoner på at John Olsen virkelig er fra Aasli i Hedalen.

Etterslekten til Bergit og John

Bergit fikk to barn utenfor ekteskap som enke. Folketellingen i 1865 var hun i Beretstua som husmannskone uten jord med sine to barn utenfor ekteskap.

Bergit fikk i 1856 en sønn utenfor ekteskap med GUDBRAND JOHANNESSEN, født 1825 på Gran. Han var sønn av JOHANNES NORDBY-

EIE. Ved folketellingen i 1865 bodde Gudbrand på Heggelien under Semmen som husmann. Han hadde i 1857 vært i tjeneste hos Truls Semmen. Gudbrand døde 5. februar 1876 i Heggelien hvor han hadde bodd sammen med ektefellen Olia Endresdatter Åsetbråten (f. 1838). Han ble gravlagt 27. mars 1876 i Hval kirke.

I 1863 fikk Bergit en sønn utenfor ekteskap med OLE HALVORSEN RØSTE, født 1812 i Røste og døpt 28. februar 1813 i Viker kirke, sønn av HALVOR OLSEN RØSTE (f. 1786) og ANE ASLESDATTER RØSTE (f. 1788). Han dør som innerst og skomaker 12. november 1879 i Røste og blir gravlagt 22. november i Hval kirke.

John og Bergitte hadde tre barn:

1. OLE JOHNSEN, født 4. mars 1845 i Engereie og døpt 6. april i Viker kirke. Ole var tjenestekar hos Gulbrand Trulsen Holmestuen i 1865. Han giftet seg 14. juni 1872 på Gran med MARI JOHNSDATTER, som var født mellom 1842 og 1844 på Gran. Hun var datter av JOHN JOHANNESSEN og INGEBORG OLSDATTER. Ved folketellingen i 1900 bor Ole og Mari i husmannsplassen Haakenstad i Norderhov. De har jord, og han driver med dagarbeid, mens hun har husgjerning og kreaturstell. De bor der med datterdøtrene Karen Marie og Magnhild Olette, som vanligvis bodde med foreldrene på Follum. Han er utmeldt og tilhører intet kirkesamfunn, mens hun er metodist.
2. KARI JOHNSDATTER. født 11. august 1847 på Somdalseie og døpt 16. oktober i Viker kirke. Hun giftet seg 23. desember 1870 i Jevnaker kirke med ANDREAS BENKTSON, født 19. desember 1835 i Sverige. Han var sønn av BENKT JOHNSEN.
3. HANS JOHNSEN, født 8. mars 1850 på Somdalseie og døpt 29. juni i Viker kirke. Han fikk koppevaksinen 20. januar 1851, og ble konfirmert 1. oktober 1865 i Hval kirke. Ved folketellingen i 1865 bodde han på Ringen i Fjøsвика. Han giftet seg 14. juni 1872 i Norderhov kirke med KAREN ANDERSDATTER som var født 20. september 1840 på Amundrud-eie. Hun var datter av ANDERS OLSEN. Ved folketellingen i 1900 bor de på i Fløtningen som bygselsfolk, og driver med jordarbeide.

Barn av Bergit og Gudbrand Johannesen:

4. JOHAN GUDBRANDSEN, født 10. desember 1856 på Somdalseie og døpt 5. april 1857 i Norderhov kirke. Han var vaksinert 12. november 1859 på Somdalseie. Ved folketellingen i 1865 bodde han hjemme i Beretstua på Enger, og ble konfirmert 13. oktober 1872 i Hval kirke. Ved folketellingen i 1875 jobbet han som tjenestegutt på Rognerud.

Han giftet seg 7. februar 1880 i Lunder kirke med MAREN ENDRESDATTER HALDEN, født 11. februar 1859 på Aureeie og døpt 13. mars i Lunder kirke. Hun var datter

av ENDRE PEDERSEN (1810-1869) og BERIT NILSDATTER KITTELSVIKEN. Han jobbet som kjørekar, og familien bodde først på Kileeie før de flyttet til Kakebakken på Eikleeie i Hønefoss.

Barn av Bergit og Ole Halvorsen:

5. ANDERS OLSEN, født 23. mai 1863 på Jevnaker. Ved folketellingen i 1865 bodde han hjemme hos moren i Beretstua på Enger. Han bodde i Halstenrud, Skollerud både ved folketellingen i 1875 og da han ble konfirmert 29. juli 1877.